



**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.VII.37.689/2021/7.
A tanács tagjai: Dr. Magyarfalvi Katalin
a tanács elnöke
Dr. Cséffán József
előadó bíró
Dr. Farkas Katalin
bíró
A felperes: felperes neve
(felperes címe;
levelezési cím: felperes levelezési címe)
A felperes képviselője: Dr. Kovács Dóra ügyvéd
(címe)
Az alperes: Honvédelmi Minisztérium
(alperes címe)
Az alperes képviselője: Dr. Haid Tibor kamarai jogtanácsos
A per tárgya: kártérítés
A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes
Az elsőfokú bíróság határozatának száma:
Fővárosi Törvényszék 9.Kf.650.243/2020/11.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 9.Kf.650.243/2020/11.számú ítéletét hatályában fenntartja.
Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

A le nem rótt 945.976 (kilencszáznegyvenötezer-kilencszázhetvenhat) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes hivatásos állományú tűzserész, aki 2006. május 23-án gránátrobbanás miatt szolgálati kötelemmel összefüggő balesetet szenvedett. A baleset következtében 2016. szeptember végétől nem vett részt tűzserészeti feladatokban, azonban 2016. november 14-ig speciális tűzserész rajparancsnoki beosztásban teljesített szolgálatot.

[2] A ... 2016. november 8-án – a balesettel összefüggésben – beosztására alkalmatlannak nyilvánította, ezért korábbi beosztásából tervező zászlós beosztásba helyezték át. Az áthelyezésből eredően a felperesnek jövedelemkiesése keletkezett, elesett a korábban megkapott tűzserész pótléktól és a robbanásveszélyes helyen való tartózkodásra tekintettel járó pótléktól, továbbá a vezetői beosztás miatt folyósított pótléktól.

[3] A 2016. október 1-től 2017. december 31-ig terjedő időtartamra – jogerős ítélettel, amelyet a Kúria az Mfv.II.10.427/2018/6. számú ítéletével hatályában fenntartott – kártérítési járadékot állapítottak meg a felperes részére.

[4] A felperes katonai szolgálati jogviszonya – 36 %-os szolgálat teljesítéssel összefüggő egészségkárosodására tekintettel – 2017. november 11-én megszűnt, ezt követően az alperesnél közalkalmazottként, majd 2019. január 1. napjától honvédelmi alkalmazottként dolgozik.

[5] A Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatala határozataival a felperes részére a 2017. november 11-től 2022. november 10-ig terjedő időszakra havi 89.329 forint összegű honvédelmi egészségkárosodási keresetkiegészítést, 2019. január 1-től havi 16.154 forint egészségkárosodási keresetkiegészítést, a 2018. január 1-től 2018. június 30-ig terjedő időre tűzserészpótlékból és robbanásveszélyes helyen való tartózkodásra tekintettel járó pótlékból származó jövedelemveszteségének megtérítésére 1.250.212 forint kártérítést, a 2018. július 1-től 2020. december 31-ig terjedő időre tűzserészpótlékból és robbanásveszélyes helyen való tartózkodásra tekintettel járó pótlékból származó jövedelemveszteség megtérítésére havi 209.229 forint jövedelempótló kártérítési járadékot állapított meg.

A felperes keresete, az alperes védírata

[6] A felperes keresetében a 2018. január 1-től 2019. december 31-ig tartó időszakra elmaradt jövedelemveszteség címén 5.058.053 forint megfizetésére, 2020. január 1. napjától a jövőre nézve havi 366.809 forint keresetveszteségi járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Álláspontja szerint a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény (a

továbbiakban: Hjt.) 173. § (1) bekezdés a) pontja szerinti elmaradt jövedelmét a Hjt. 173. § (2) bekezdés a) pontja alapján kell számítani, az alperes azonban a Hjt. 173. § (2) bekezdés c) pontja szerint számolt.

[7] Az alperes védiratában kérte a felperes keresetének az elutasítását.

Az elsőfokú és a másodfokú bíróság ítélete

[8] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 82.K.32.050/2019/14. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek elmaradt jövedelemvesztés címén 5.058.053 forintot és ennek 2019. január 1. napjától a kifizetésig járó törvényes kamatát, továbbá 2020. január 1. napjától havi 366.809 forint keresetvesztéségi járadékot, valamint a perköltséget.

[9] Az elsőfokú bíróság döntésének indoklásában megállapította, hogy a hivatásos állomány tagja illetményének elemeit a Hjt. 122. § (1) bekezdése, a honvédelmi szervezet kárfelelősségére vonatkozó szabályokat a Hjt. 172. § (1)-(5) bekezdései, a kártérítés összegére vonatkozó rendelkezéseket a Hjt. 173. § (1)-(2b) bekezdései alapján kell megállapítani. Rámutatott, a perben nem vitatott, hogy a felperest a szolgálat ellátása során érte baleset és ennek következtében vált alkalmatlanná a tűzszerész feladatok ellátására. Az alperes nem vitatta az áthelyezéssel összefüggő jövedelemkiesés megtérítésével kapcsolatos kötelezettségét, viszont a felek álláspontja eltért a jövedelemvesztés számításának módját illetően.

[10] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a Kúria Mfv.II.10.427/2018/6. számú ítéletében foglalt iránymutatásnak megfelelő számítási módszert alkalmazta. Ennek alapján a Hjt. 173. § (1) és (2) bekezdését tekintette irányadónak, amelyek szerint a honvédség kártérítési felelőssége körében köteles megtéríteni az állomány tagjának elmaradt jövedelmét, amelynek számításakor az elmaradt illetményt kell figyelembe venni, amelyre vonatkozóan a Hjt. 122. §-ában foglaltakból kell kiindulni, azaz a törvény elmaradt jövedelemként az állomány tagjának azokat a jövedelmeit ismeri el, amelyeket a sérelem előtt rendszeresen, jogszerűen szerzett meg.

[11] A peres felek fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 9.Kf.650.243/2020/11. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és az alperest kötelezte a másodfokú perköltség megfizetésére.

[12] A másodfokú bíróság határozatának indoklásában rögzítette, hogy a felek között az alperes kártérítési felelősségének fennállása, valamint az egyes számítási módszerek szerint kalkulált elmaradt jövedelemvesztés, illetve keresetvesztéségi járadékösszege tekintetében vita nem volt, az alperes a másodfokú eljárásban részletezett felperesi számítások helyességét sem vitatta.

[13] A másodfokú bíróság érvelése szerint a perben alkalmazandó anyagi jogi rendelkezéseket – egyebek mellett a Hjt. 173. § (2) bekezdés c) pontját – módosították, továbbá beiktatták a Hjt. 173. § (2a)-(2b) bekezdéseit, a módosító törvény indoklása szerint a jogalkotó a jövőre nézve az alperes jogértelmezésének megfelelő szabályozást fogadott el. A módosított rendelkezésekre vonatkozóan a módosító törvény átmeneti szabályokról nem rendelkezett, ezért ebben a perben a jogalkotásáról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 15. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Hjt. 2019. január 1. napja előtt hatályos szabályait kell alkalmazni, mégpedig a Hjt. 172. § (1) bekezdésére figyelemmel –

jogsabály eltérő rendelkezésének hiányában – a szolgálati viszonnal összefüggő káresemény, mint jogi tény bekövetkezésének időpontjában, tehát a 2016. november 15. napján hatályos anyagi jogszabályi rendelkezések alapulvételével.

[14] A másodfokú bíróság az Mfv.X.10.158/2020/5. számú és az Mfv.II.10.427/2018/6. számú kúriai döntések elvi tartalmával egyezően értelmezte a Hjt. 173. § (1) és (2) bekezdéseit, és kimondta, hogy a szolgálati viszonnal összefüggésben okozott kárból elmaradt jövedelemként az állomány tagjának azokat a jövedelmeit kell figyelembe venni, amelyeket a sérelem előtt rendszeresen, jogszerűen szerzett meg. A járadék számításának alapja a jövőbeli igényekre vonatkozóan is a felperes elmaradt jövedelme, függetlenül attól, hogy a többi azonos beosztású személy jövedelme miként alakult. A jövedelemben a jövőben bekövetkező változás azt a jövőbeni változást jelenti, amely az állomány tagjánál várhatóan bekövetkezett volna a káresemény hiányában és az elmaradt jövedelem első alkalommal történő esedékességének az időpontjában már ismert. A perbeli esetben ilyen jövőbeni esemény várható bekövetkezése nem merült fel.

A felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

[15] Az alperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára kötelezését, a felperes perköltségben marasztalását, arra hivatkozással, hogy a jogerős ítéletnek a lejárt és a jövőbeni jövedelemvesztéséről rendelkező része egyaránt jogszabálysértő, az a Hjt. 122. §-ában, 173. § (2)-(3) bekezdésében, 68. § (1)-(2) bekezdésében, a honvédek illetményéről és illetményjellegű juttatásairól szóló 7/2015. (VI. 22.) HM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 13-15. §-ában foglalt rendelkezésekbe, továbbá a ténylegesen felmerült kár megtérítésére kötelezés elvébe ütközik.

[16] Az alperes érvelése szerint az elmaradt jövedelem megtérítésénél figyelembe kell venni a teljes kártérítés és a káronszerzés tilalma elvét. A két elv maradéktalan érvényesülését a Hjt. 173. § (2) bekezdésének c) pontja biztosítja. A károkozó nem a káresemény előtti jövedelmet köteles biztosítani a károsultnak, hanem olyan helyzetbe köteles hozni, mintha nem következett volna be a káresemény. Ellenkező esetben a jövedelemvesztés számításánál azokat az eseményeket sem lehetne figyelembe venni, amelyek a károsult vélelmezett jövőbeli illetményének növekedésével járnak. Az elmaradt jövedelem kiszámításánál a kár felmerüléséhez – a perbeli esetben az illetménycsökkenés bekövetkezésének kezdetéhez – viszonyítva, és nem a határozathozatalt követő jövőbeli változás figyelembevétele indokolt.

[17] A Hjt. 173. (2) bekezdésének alkalmazásakor annak teljes szövegét kell figyelembe venni, nem lehetséges a felperes perbeli álláspontját alátámasztó a) pont kizárólagos alkalmazása a c) pont figyelmen kívül hagyásával.

[18] Az alperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság ítéletében a jövedelempótló kártérítési járadék jövőbeni, véghatáridő nélküli és határozott összegben történő megállapítása sérti a fenti jogszabályban foglaltakat, valamint a ténylegesen felmerült kár megtérítésére kötelezés elvét. Az ítélet nem veszi figyelembe azt a nyilvánvaló tény, hogy a felperes katonai szolgálati jogviszonya – amennyiben a káresemény nem következik be és a felperes katona marad – legkésőbb a társadalombiztosítási jogszabályok szerinti öregségi nyugdíjkorhatár elérésekor a törvény erejénél fogva megszűnt volna. A járadékot a szolgálati jogviszony törvény erejével történő megszűnése napjától számított időszakra csak a

vélelmezett nyugdíj és a ténylegesen szerzett nyugdíj vagy egyéb jövedelem különbözete alapján lehet meghatározni.

[19] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását, az alperes perköltségben marasztalását. A felperes ellenkérelmében a peres eljárás során eddig nem hivatkozott jogi érvelést nem adott elő.

A Kúria döntése és a döntés jogi indokai

[20] Az alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiakban kifejtettekre figyelemmel megalapozatlan.

[21] A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálta felül [Kp. 115. § (2) bekezdés, 108. § (1) bekezdés].

[22] A felek között a perben nem volt vitás, hogy a felperes szolgálati jogviszonyával összefüggésben 2006. május 23-án bekövetkezett balesetért az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik, illetve nem volt vita a felek által, eltérő számítási módszerek alapján kiszámított elmaradt jövedelemveszteség, illetve keresetveszteségi járadék számszaki helyességében sem.

[23] Az alperes a felülvizsgálati kérelmét megalapozó jogszabálysértésként a Hjt. 122. §-ában, a 173. § (2)-(3) bekezdésében és a Rendelet 13-15. §-ában foglalt rendelkezéseket jelölte meg.

[24] A károkozás időpontjában hatályos rendelkezések [a Hjt. 173. § (1)-(2) bekezdés, Rendelet 13-15. §], a törvényi rendelkezésekhez fűzött indokolás, valamint az Mfv.X.10.158/2020/5. és a BH 2019.252. számon közzétett Mfv.II.10.427/2018/6. számú – ebben a perben is irányadó – kúriai döntések elvi tartalma figyelembevételével az eljáró bíróságok helytállóan, jogszabálysértés nélkül állapították meg, hogy a hivatásos állomány tagjának a Hjt. 173. § (1) bekezdés a) pontja szerinti elmaradt jövedelmét a sérelem bekövetkezése előtti, jogszerűen megszerzett, rendszeres jövedelme alapján kell meghatározni. A járadékigény számításának alapja szintén a hivatásos állomány tagjának elmaradt jövedelme (a sérelem bekövetkezése előtti, jogszerűen megszerzett, rendszeres jövedelem), függetlenül attól, hogy más azonos beosztású személy jövedelme a sérelem bekövetkezését követő időszakban miként alakult (milyen összegben részesült pótlékban).

[25] A Hjt. 173. § (2) bekezdés c) pontja szerint az elmaradt jövedelem megállapításánál figyelembe kell venni „azt a jövőbeni változást, amelynek meghatározott időpontban való bekövetkezésével előre számolni lehet”. Az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, hogy ilyen meghatározott jövőbeli időpontban bekövetkező változással a felperes járadékigényének a perbeli elbírálása során előre nem lehetett számolni.

[26] A fentiekre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy a felperes elmaradt jövedelmének a Hjt. 173. § (2) bekezdés a) pontja alapján történő meghatározása nem jogszabálysértő, az nem ütközik a Hjt. 122. §-ában foglalt rendelkezésekbe, a Rendelet rendelkezéseibe és a károkszerzés tilalmának az elvébe sem. Különös figyelemmel arra, hogy a Hjt. 172. § (2) bekezdésének a) pontja elmaradt illetmény megfizetéséről rendelkezik, amelybe beletartozik a Hjt. 122. § (1) bekezdése szerinti illetmény pótlékok összege is, ezért a perbeli esetben annak van jelentősége, hogy ezek a pótlékok állandó vagy eseti jelleggel illették meg a felperest a baleset bekövetkezését megelőzően.

[27] Az alperes felülvizsgálati kérelmében alaptalanul hivatkozott a jövőben bekövetkező változással összefüggésben arra, hogy a felperestől nem elvárható a körülményeiben bekövetkező változás bejelentése. A feleket a Hjt. 5. § (2) bekezdésében foglalt együttműködési kötelezettség mellett a Hjt. 14. §-a szerint tájékoztatási kötelezettség is terheli, amelyek alapján kölcsönösen kötelesek egymást minden olyan tényről, adatról, körülményről vagy ezek változásáról tájékoztatni, amely a szolgálati viszony létesítése, módosítása vagy megszüntetése, valamint e törvényben meghatározott jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése szempontjából lényeges. Ilyen ténynek vagy adatnak minősül a felperes esetleges jövőbeli foglalkoztatására, jövedelmének változására vonatkozó minden olyan körülmény, amely a járadék összegét befolyásolhatja. A törvényben előírt kötelezettség felperes részéről történő elmulasztásának feltételezése nem eredményezheti a járadék összegének határozott időtartamra történő megállapítását.

[28] Az alperes felülvizsgálati kérelmében helytállóan hivatkozott arra, hogy a káresemény időpontját követően (2019. január 1-től) módosított törvényi rendelkezések értelmében az illetmény kártérítési járadékként történő megtérítése csak addig indokolt, amíg az állomány tagja a károkozás hiányában is szolgálati viszonyban állt volna (a perbeli esetben a nyugdíjkorhatár eléréséig), azonban – a másodfokú bíróság ítéletének [27] bekezdésében kifejtett helytálló érvelésére is figyelemmel – a perbeli jogvitát a káresemény bekövetkezésének időpontjában hatályos szabályozás alapján kellett elbírálni a Jat. 15. § (2) bekezdés a) pontja értelmében.

[29] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[30] A pervesztes alperes a Kp. 35. §-a alapján alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdés és 102. § (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és a 3. § (5) bekezdése alapján köteles a felülvizsgálattal érintett, a pertárgyérték (9.459.761 forint) és a jogi képviselő által kifejtett munkával arányosan számított, a pernyertes felperest megillető perköltség megfizetésére.

[31] Az alperes az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján teljes személyes illetékmentességben részesül, ezért a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték – a Kp. 35. § (1) bekezdés alapján alkalmazandó 95. § (1) bekezdés c) pontjára és a Pp. 102. § (6) bekezdésére figyelemmel – az állam terhén marad. Az illeték alap a pertárgy értéke (9.459.761 forint), a fellebbezési eljárás illetéke ennek 10%-a [Pp. 21. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont, (5) bekezdés, Itv. 50. § (1) bekezdés].

[32] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése értelmében tárgyaláson bírálta el.

[33] A felülvizsgálati kérelem elleni további jogorvoslat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Dr. Magyarfalvi Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Cséffán József s. k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s. k. bíró